СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СЦЕНІЧНИЙ ПРАКТИКУМ»

(профілізація «Народний спів»)

Інформація про освітню програму	
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво
Профілізація	Народний спів
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В5 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
Форма здобуття освіти	Денна (очна), заочна
Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Карчова Юлія Іванівна
Посада	Доцент кафедри естрадного та народного співу
Науковий ступінь, вчене та/або почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/mm/ens/karchova.html
e-mail	https://yuliia_karchova@xdak.ukr.education
Інформація про навчальну дисципліну	
Статус навчальної дисципліни	Обов’язкова
Курс	1, 2
Семестр	1, 2, 3
Обсяг навчальної дисципліни *(в кредитах ЄКТС/ в годинах)*	9 кредити ЄКТС (270 годин) Аудиторна робота: 84 годин Практичні 1 семестр – 30 годин 2 семестр – 30 годин 3 семестр – 24 годин Самостійна робота: 186 годин

	1 семестр – 60 годин 2 семестр – 60 годин 3 семестр – 66 годин
Мова викладання	українська
Пререквізити	Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Українська народна музична творчість», «Сценічна мова», «Сольний спів», «Вокальний ансамбль», «Основи диригування», «Аналіз музичних творів».
Постреквізити	На практичних заняттях з «Сценічного практикуму» здобувачі удосконалюють практичні навички і теоретичні знання, стають однією з умов, які сприяють якісному рівню опанування наступних освітніх компонент професійної і практичної підготовки: «Сценічна майстерність», «Ансамбль» (обов'язкові освітні компоненти) й забезпечують творчий розвиток здобувача в його виконавській діяльності під час подальшого вивчення обов'язкової освітньої компоненти «Практика» (за фахом, педагогічна)
Анотація	Навчальна дисципліна «Сценічний практикум» є обов'язковою компонентою у професійному формуванні творчої особистості й музично-художньому становленні майбутнього фахівця мистецької сфери. Спираючись на кращі досягнення минулого та сучасного народнопісенного мистецтва, ця дисципліна поглиблює та посилює професійну і загальну художньо-світоглядну підготовку здобувачів. Програма вивчення навчальної дисципліни «Сценічний практикум» складена відповідно до обов'язкової професійної програми підготовки магістра напряму В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В5 «Музичне мистецтво».
Мета	Метою викладання навчальної дисципліни «Сценічний практикум» є розвиток знань та умінь, необхідних для майбутньої фахової діяльності магістра музичного мистецтва ОП «Музичне мистецтво» та виявлення в процесі проходження практикуму: 1) сфери прояву артистичних здібностей здобувача; 2) його особисті якості як артиста – соліста та учасника ансамблю, акцентуації їх виконавського характеру відповідно специфіці народнопісенних жанрів; 3) ступень сценічного самовиразу здобувача-артиста. **Завдання вивчення дисципліни:** - засвоїти практичні навички та вміння виразної сценічної поведінки, що відповідають різним жанрам народної пісенності (традиційний солоспів, обробки українських

	народних пісень з супроводом, традиційні обрядові вистави); - опанувати манеру та форми традиційного народного руху, притаманні сценічній репрезентації народнопісенній традиції; - за допомогою психологічних та фізичних прийомів навчання розвинути ступень сценічного самовиразу здобувача-артиста, його художньої самоактуалізації та самореалізації.
Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції. СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики. СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності. СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації. СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету. СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу. СК 10. Здатність до професійного саморозвитку та вдосконалення виконавської, педагогічної та дослідницької майстерності
Програмні результати навчання	РН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності. РН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах. РН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві. РН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію. РН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

	РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
Тематичний зміст навчальної дисципліни	Структура навчальної дисципліни складається з 3-х розділів, які охоплюють 8 тем, пов'язаних між собою змістовними складовими: Тема 1. «Вечорниці» - особливості сценографії. Тема 2. Втілення набутих навичок у створенні міні-вистав (за мотивами народних традиційних свят – «Різдвяний Вертеп», «Святвечір», «На Василя» («Маланка»). Тема 3. Специфіка сценічного втілення весняно-літньої обрядовості – весняні пісні-танки, «Водіння козла», «Водіння русалки», «Вулиця», троїцькі та купальські хороводи. Тема 4. Особливості сценічного руху при виконанні пісень із супроводом ліричного (лірико-драматичного) та жартівливого жанрів. Тема 5. Специфіка сценічного втілення різножанрових творів народнопісенного мистецтва. Тема 6**.** Специфіка сценічного втілення обрядових та народно-жанрових дійств. Тема 7.Специфіка сценічного втілення обрядових дій – Українське Весілля Тема 8. Втілення набутих навичок на музичному матеріалі сучасних українських композиторів, музичні театри народної пісні Р. Руснак, С. Карпенко, О. Кулик та інші. Провідна роль етно-виконавців у фольклорно-театралізованих дійствах В. Вовкуна.
Види занять	практичні
Методи навчання	Практичні заняття з «Сценічного практикуму» проводяться з використанням різноманітних методів : **- словесні** (усне пояснення матеріалу до практичних завдань, вимог до їх виконання); **- наочні** - ілюстрація музичного матеріалу, виконання завдань; **- практичні –** слухове та візуальне сприйняття, усний, письмовий аналіз. Музично-педагогічний метод (правильно підібраний пісенно-методичний матеріал), пояснення, роз'яснення теоретичних питань, використання ТЗН (фоно-, відеофайли на електронних носіях професійного та автентичного виконання народнопісенних зразків-прикладів), робота у фонотеках, бібліотеках та в Інтернеті.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання знань здійснюється за 100 бальною рейтинговою шкалою. Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60

	балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: перевірка практичних виконавських завдань; перевірка завдань самостійної роботи; студентські сценічні виступи на творчих заходах; інші види індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: демонстрація спільної гуртової сценічно-музичної постановки. Перевірка практичних вмінь проводитися **в усній формі** – як у загальному складі, так і індивідуально. Максимальна кількість балів - 40 балів
Система та критерії оцінювання	**1 семестр** Робота на практичних заняттях - максимально 40 балів (2 теми по 20 балів) ; Самостійна робота максимально 20 балів (2 тем по 10 балів); Підсумковий контроль (залік) максимально 40 балів **Всього 100 балів** **2 семестр** Робота на практичних заняттях - максимально 40 балів (4 теми по 10 балів) ; Самостійна робота максимально 20 балів (4 тем по 5 балів); Підсумковий контроль (залік) максимально 40 балів **Всього 100 балів** **3 семестр** Робота на практичних заняттях - максимально 40 балів (2 теми по 20 балів) ; Самостійна робота максимально 20 балів (2 тем по 10 балів); Підсумковий контроль (екзамен) максимально 40 балів **Всього 100 балів**
Особливості та політики навчальної дисципліни	Умовами опанування навчальної дисципліни «Сценічний практикум» є: - систематичне виконання поставлених завдань; - дотримання Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); - дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; Кодекс академічної доброчесності ХДАК - https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); - запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – (Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf; - вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) - визнання результатів навчання, здобутих шляхом

	неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання,здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf).
Правила етичного використання штучного інтелекту	Принципи відповідального та етичного використання ШІ в академічній діяльності учасників освітнього процесу ХДАК визначено в Положенні про використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі, науковій та мистецькій діяльності ХДАК: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_shi_26.pdf. У процесі освоєння навчального курсу дозволяється використання ШІ як допоміжного ресурсу під час аналізу даних, проведення дискусій, обговорення ідей, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу, автоматизованої перевірки граматики, структури та стилю своїх письмових робіт, створення мультимедійних матеріалів (анімації, відео чи інтерактивних презентацій), опрацювання та перекладу матеріалів іноземними мовами, пошуку релевантних наукових джерел за заданими критеріями, розробки ігрових сценаріїв, що сприяє розумінню різних ситуацій та розвитку стратегічного мислення, тощо. Водночас виконані здобувачами освіти завдання мають бути результатом власної оригінальної роботи. Неприпустимим є видання тексту, згенерованого ШІ або перефразованого ШІ вмісту інших джерел, за власну роботу. Здобувач освіти зобов'язаний критично перевіряти, редагувати та верифікувати будь-який контент від ШІ перед його використанням в навчальній роботі. Механічне відтворення генерованого тексту без аналізу є неприпустимим. Приховування факту використання ШІ є порушенням норм академічної доброчесності. У разі використання ШІ при виконанні усних чи письмових завдань здобувач освіти зобов'язаний повідомити про це викладача. При підготовці письмового твору автор зобов'язаний зазначити факт використання ШІ в тексті роботи (наприклад, у «Вступі», у розділі «Методологія», наприкінці практичної/самостійної роботи тощо), застосувавши таке формулювання: *«При підготовці цієї роботи автор використовував інструмент штучного інтелекту [назва, версія] (дата звернення: [дата]) для [мета: граматичне редагування тексту / систематизація джерел / інше]. Основний зміст роботи, включаючи аналіз, інтерпретацію даних і висновки, є результатом самостійної інтелектуальної праці автора. Автор перевірив та верифікував усі матеріали, отримані за допомогою ШІ.».* Під час виконання тестових завдань використання ШІ не дозволяється.

Рекомендовані джерела інформації	1. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: Актуалізація звичаєвої традиції: Навч. посіб. – К. : Ред. журн. “Укр. світ”, 2002. – 440 с. : с ілл., нот. 2. Єрошенко О. В. Емоційні чинники у вокальному виконавстві (до проблематики психології співу) / Єрошенко О. В. // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2009. — № 10. — С. 27-34. 3. Іваницький А. Хрестоматія з українського музичного фольклору : навч. посібник. — Вінниця : НОВА КНИГА, 2008 4. Муравський шлях – 2000: Матеріали комплексної фольклорно-етнографічної експедиції / Упор. Г.В. Лук’янець, М.П. Маслов, О.В. Коваль – Х.: «Регіон-інформ», 2000. – 152с. 5. Осадча В.М. Обрядова пісенність Слобожанщини: навч. посіб./ В.М. Осадча. – Х.: Видавець Савчук О.О., 2011. – 184с., іл. – (Серія «Слобожанський світ». Випуск 2. 6. Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон) / Фольклорні записи та упорядкування В.В. Дубравіна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 446с., іл. 7. Пістун Т. «Благослови, мати…»: Сценарії і посібники, 2010. – 160 с. 8. Ступницький В. Пісні Слобідської України. Передмова В.М. Осадча. – Харків: Майдан, 2007. – 52 с. (Студії з фольклору та етнографії Слобожанщини. Випуск 1) 9. Український обрядовий фольклор західних земель : Музична антологія (Бессарабія, Бойківщина, Гуцульщина. Закарпаття. Лемківщина. Підляшшя. Поділля. Полісся. Покуття. Холмщина) / Відп. ред. Г. А. Скрипник ; упоряд. та вступ. ст. А. І. Іваницького. — Вінниця : Нова Книга, 2012. 10. Українські традиційні танки. Частини I та II. Фольклористичний гурт «Божичі» та С. Охримчук – CD-DVD. – Київ, 2009

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Сценічний практикум», затвердженої кафедрою естрадного та народного співу Харківської державної академії культури 26 серпня 2026 року, протокол № 1.

Додаток 1

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
«СЦЕНІЧНИЙ ПРАКТИКУМ»
Фахова профілізація «Народний спів»

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою відповідно до результатів роботи на практичних заняттях, виконання індивідуальних і колективних творчих завдань, самостійної підготовки, участі в сценічних постановках і концертних виступах та підсумкового семестрового контролю.

Оцінювання враховує рівень сформованості сценічно-виконавської майстерності, розуміння жанрово-стильових особливостей народнопісенної традиції, здатність до художньо переконливого втілення фольклорних образів, володіння традиційними формами сценічного руху, органічність поєднання вокального виконання з пластикою та акторською дією, самостійність творчих рішень і культуру ансамблевої взаємодії.

Поточне оцінювання — максимум 60 балів

Поточний контроль здійснюється протягом кожного семестру шляхом оцінювання роботи здобувача на практичних заняттях, перевірки виконання сценічно-виконавських завдань, результатів самостійної підготовки, участі у створенні та репетиціях фольклорно-театралізованих постановок, а також публічних виступів на творчих заходах.

Робота на практичних заняттях — максимум 40 балів.

Самостійна робота — максимум 20 балів.

Розподіл балів за семестрами

1-й семестр

Поточне оцінювання здійснюється за двома тематичними завданнями:

1. «Вечорниці» — особливості сценографії.
2. Втілення набутих навичок у створенні міні-вистав за мотивами народних традиційних свят — «Різдвяний Вертеп», «Святвечір», «На Василя» («Маланка»).

За кожною темою:

- робота на практичних заняттях — **до 20 балів**;
- самостійна робота — **до 10 балів**.

Разом за поточний контроль — 60 балів.

2-й семестр

Поточне оцінювання здійснюється за чотирма тематичними завданнями:

3. Специфіка сценічного втілення весняно-літньої обрядовості — весняні пісні-танки, «Водіння козла», «Водіння русалки», «Вулиця», троїцькі та купальські хороводи.
4. Особливості сценічного руху при виконанні пісень із супроводом ліричного (лірико-драматичного) та жартівливого жанрів.
5. Специфіка сценічного втілення різножанрових творів народнопісенного мистецтва.
6. Специфіка сценічного втілення обрядових та народно-жанрових дійств.

За кожною темою:

- робота на практичних заняттях — **до 10 балів**;
- самостійна робота — **до 5 балів**.

Разом за поточний контроль — 60 балів.

3-й семестр

Поточне оцінювання здійснюється за двома тематичними завданнями:

7. Специфіка сценічного втілення обрядових дій — Українське Весілля.
8. Втілення набутих навичок на музичному матеріалі сучасних українських композиторів, музичні театри народної пісні Р. Руснак, С. Карпенко, О. Кулик та інші. Провідна роль етновиконавців у фольклорно-театралізованих дійствах В. Вовкуна.

За кожною темою:

- робота на практичних заняттях — **до 20 балів**;

- самостійна робота — **до 10 балів**.

Разом за поточний контроль — 60 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях

1. **Відповідність сценічного втілення жанровим і стильовим особливостям народнопісенної традиції.** Розуміння змісту, обрядової функції та регіональної специфіки народнопісенних творів, достовірність відтворення характерних особливостей традиційної культури, доцільність художніх засобів сценічної репрезентації.
2. **Сценічно-виконавська та акторська майстерність.** Переконливість створення сценічного образу, емоційна виразність, органічність сценічної поведінки, володіння мімікою, жестом, пластикою, здатність до перевтілення та художнього розкриття змісту народнопісенного твору.
3. **Культура сценічного руху та його взаємодія з вокальним виконанням.** Володіння традиційними формами народного руху, хороводними й танцювальними елементами, координація співу та сценічної дії, відповідність рухів характеру музики, ритмічна організованість і пластична виразність.
4. **Художня цілісність фольклорно-театралізованої постановки.** Логічність розвитку сценічної дії, відповідність сценографічних рішень художньому задуму, органічне поєднання музики, слова, руху, костюма й обрядової атрибутики, переконливість втілення традиційного або сучасного сценічного трактування фольклорного матеріалу.
5. **Колективна взаємодія та творчий внесок здобувача.** Узгодженість дій учасників гуртової постановки, здатність підтримувати спільний сценічний ритм, взаємодіяти з партнерами, брати участь у творчому обговоренні, демонструвати ініціативність і відповідальність за результат колективної роботи.
6. **Практична підготовленість і виконавська дисципліна.** Систематичність роботи, якість виконання поставлених завдань, готовність до репетицій, здатність ураховувати рекомендації викладача, самостійність творчих рішень та стабільність сценічного виконання.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота передбачає опрацювання народнопісенного й обрядового матеріалу, вивчення особливостей традиційної сценічної поведінки, підготовку індивідуальних і колективних виконавських завдань, роботу над сценічним образом, народним рухом, пластикою, акторською виразністю та підготовку до фольклорно-театралізованих постановок.

Оцінювання здійснюється за такими показниками:

- повнота опрацювання народнопісенного та етнографічного матеріалу;
- розуміння змісту, символіки й особливостей традиційних обрядів;
- самостійність підготовки сценічного образу та окремих елементів постановки;
- відповідність обраних засобів сценічної виразності жанровим особливостям фольклорного твору;
- якість опанування традиційного сценічного руху й координації його з вокальним виконанням;
- здатність до самоаналізу, творчої ініціативи та вдосконалення власної сценічно-виконавської майстерності.

Максимальна кількість балів за поточний контроль у кожному семестрі — 60.

Підсумкове оцінювання — максимум 40 балів

1-й та 2-й семестри — залік.

3-й семестр — екзамен.

Підсумковий контроль передбачає демонстрацію спільної гуртової сценічно-музичної постановки, що відображає результати опанування практичних навичок сценічного втілення народнопісенного матеріалу.

Перевірка практичних умінь здійснюється в усній формі та шляхом практичної демонстрації як у загальному складі виконавців, так і індивідуально.

Критерії підсумкового оцінювання

1. **Жанрово-стильова відповідність та художня достовірність сценічного втілення — до 10 балів.** Розуміння особливостей народнопісенної й обрядової традиції, переконливість інтерпретації фольклорного матеріалу, відповідність характеру сценічної дії змісту та жанру твору, збереження художньої своєрідності народнопісенної культури.
2. **Сценічна майстерність, артистизм і пластична виразність — до 10 балів.** Переконливість створення сценічного образу, культура руху, органічність поєднання вокального виконання, жесту, міміки та пластики, емоційна виразність, сценічна свобода й артистична достовірність.
3. **Цілісність сценічно-музичної постановки та ансамблева взаємодія — до 10 балів.** Логічність розвитку сценічної дії, узгодженість музичних, драматичних і пластичних елементів, відповідність сценографії художньому задуму, злагодженість гуртового виконання та здатність підтримувати спільну художню концепцію.
4. **Виконавська стабільність, самостійність творчих рішень і сценічна культура — до 10 балів.** Підготовленість до публічного виступу, сценічна витримка, емоційна саморегуляція, відповідальність за індивідуальний і колективний результат, здатність до художньої комунікації з аудиторією та завершеність сценічного виконання.

Виконання, що характеризується невідповідністю жанрово-стильовим особливостям народнопісенної традиції, недостатньою виразністю сценічного образу, порушенням координації співу й руху, неузгодженістю колективних дій, непереконливістю акторського втілення, суттєвими виконавськими помилками або порушенням художньої цілісності постановки, оцінюється пропорційно до рівня фактично продемонстрованих результатів.

Загальні положення щодо оцінювання

Максимальна кількість балів за кожний семестр становить **100 балів**, із них:

- робота на практичних заняттях — **40 балів**;
- самостійна робота — **20 балів**;
- підсумковий контроль (залік або екзамен) — **40 балів**.

Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки — 60.

Оцінювання здійснюється відповідно до національної шкали та шкали ЄКТС, установлених нормативними документами Харківської державної академії культури.